МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

Кафедра комп'ютерної інженерії та електроніки

ЗВІТ З ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

з навчальної дисципліни «Алгоритми та методи обчислень»

Тема «Алгоритми пошуку та їх складність»

Студент гр. КІ-23-1 ПІБ Кобець О. О.

Практична робота №4

Тема. Алгоритми пошуку та їх складність

Мета: опанувати основні алгоритми сортування та навчитись методам аналізу їх асимптотичної складності.

Завдання

- 1. Оцінити асимптотичну складність алгоритму лінійного пошуку у *О* нотації в найгіршому і в найкращому випадку. Як можна покращити алгоритм лінійного пошуку?
- 2. Оцінити асимптотичну складність алгоритму бінарного пошуку у 0- нотації в найгіршому і в найкращому випадку.
- 3. Побудувати алгоритм тернарного пошуку і оцінити його асимптотичну складність алгоритму у O-нотації в найгіршому і в найкращому випадку. Який з алгоритмів ϵ оптимальнішим: бінарний, чи тернарний? Обґрунтувати відповідь відповідними обчисленнями.
- 4. Порівняти ефективність алгоритмів лінійного, бінарного та тернарного пошуку для різних розмірів вхідного списку. Для цього провести експериментальне дослідження та побудувати графіки залежності часу виконання алгоритму від розміру вхідного списку.
- 5. Порівняти алгоритми пошуку за їхньою здатністю працювати з відсортованими та не відсортованими списками. Провести аналіз впливу відсортованості списку на час виконання кожного алгоритму.
- 6. Розглянути сценарії використання кожного з алгоритмів пошуку у практичних задачах і обґрунтувати вибір кожного алгоритму в конкретному випадку.
- 1. **Найгірший випадок**: Шуканий елемент знаходиться в кінці списку або відсутній у ньому. У такому випадку алгоритм перегляне всі п елементів. Асимптотична складність: O(n).

Найкращий випадок: Шуканий елемент знаходиться на першій позиції. Асимптотична складність: O(1).

2. **Найгірший випадок**: Кожна ітерація ділить список навпіл, що веде до логарифмічної кількості кроків. Асимптотична складність: O(log n).

Найкращий випадок: Шуканий елемент знаходиться на середній позиції при першій перевірці. Асимптотична складність: O(1).

```
def ternary_search(arr, l, r, x): 3 usages
    if r >= l:
        mid1 = l + (r - l) // 3
        mid2 = r - (r - l) // 3

if arr[mid1] == x:
        return mid1
        if arr[mid2] == x:
            return mid2

if x < arr[mid1]:
        return ternary_search(arr, l, mid1 - 1, x)
        elif x > arr[mid2]:
        return ternary_search(arr, mid2 + 1, r, x)
        else:
        return ternary_search(arr, mid1 + 1, mid2 - 1, x)

return ternary_search(arr, mid1 + 1, mid2 - 1, x)
```

Найгірший випадок:

У тернарному пошуку на кожному кроці ми ділимо масив на три частини. В найгіршому випадку шуканий елемент може знаходитися в останній підмасиві кожного разу. Таким чином, кожного разу масив скорочується до 1/3 його попередньої довжини.

Для масиву розміру nnn кількість ітерацій буде приблизно $\log_3(n)$, де логарифм береться за основою 3. Це означає, що в найгіршому випадку тернарний пошук має асимптотичну складність: $O(\log_3 n)$.

Найкращий випадок:

Як і у випадку з бінарним пошуком, найкращий випадок для тернарного пошуку відбувається, коли шуканий елемент знаходиться на одній з розділових позицій при першій перевірці. Тоді ми знайдемо його за одну ітерацію. O(1)

Порівняння тернарного і бінарного пошуків

Бінарний пошук має асимптотичну складність $O(\log_2 n)$, тоді як тернарний пошук має асимптотичну складність $O(\log_3 n)$.

$$log_3 n = \frac{log_2 n}{log_2 3}$$

$$O(log_3n) = O(\frac{log_2n}{log_23})$$

 $\log_2 3 \approx 1.58496$

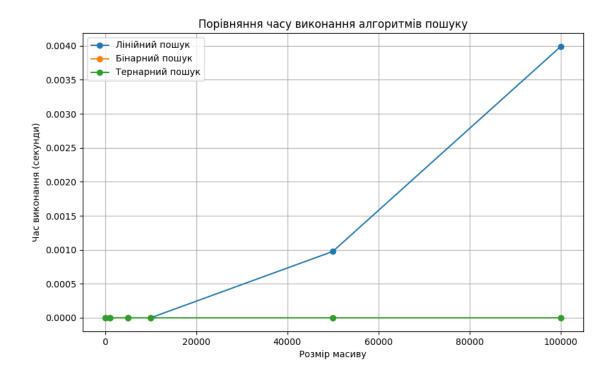
$$O(\log_3 n) \approx O(0.631 \log_2 n)$$

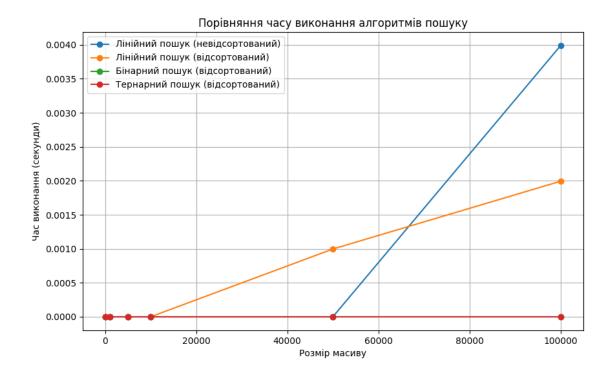
Висновок

3 теоретичної точки зору, бінарний пошук має перевагу над тернарним пошуком, оскільки:

- 1. **Кількість порівнянь на ітерацію**: Бінарний пошук робить одне порівняння на ітерацію, тоді як тернарний робить два.
- 2. **Час виконання**: Хоча тернарний пошук має меншу кількість ітерацій, кожна ітерація є більш затратною через більше порівнянь.

4.

1. Лінійний пошук:

- На невідсортованих масивах час виконання збільшується лінійно з розміром масиву.
- На відсортованих масивах лінійний пошук також показує лінійну залежність, але може бути трохи швидшим через можливі оптимізації у відсортованих даних (наприклад, вихід з циклу при знаходженні елемента, меншого за шуканий).

2. Бінарний та тернарний пошук:

- Обидва алгоритми показують логарифмічну залежність від розміру масиву на відсортованих даних.
- Вони не застосовуються до невідсортованих масивів, тому час виконання на невідсортованих даних не вимірювався.

Висновки

- Відсортованість масиву значно впливає на час виконання пошукових алгоритмів.
- Лінійний пошук залишається ефективним для невеликих масивів або для невідсортованих даних.

• Бінарний і тернарний пошук є оптимальними для великих відсортованих масивів, показуючи значно менший час виконання порівняно з лінійним пошуком.

6.

1. Лінійний пошук

Сценарій:

- Пошук у невідсортованому списку: Коли дані не відсортовані і не мають спеціальної структури.
- **Малий розмір даних**: Коли кількість елементів у списку мала (наприклад, до кількох десятків або сотень).
- **Одноразовий пошук**: Коли необхідно виконати одноразовий пошук у даних.

Обгрунтування вибору:

- Лінійний пошук простий у реалізації і не потребує попереднього сортування даних.
- Він працює добре для малих масивів, де час виконання не є критичним фактором.
- Для одноразових або рідкісних запитів на пошук в невідсортованих даних, використання лінійного пошуку ϵ виправданим.

2. Бінарний пошук

Сценарій:

- Пошук у відсортованому масиві: Коли дані попередньо відсортовані.
- **Великі обсяги даних**: Коли розмір масиву великий (тисячі, мільйони або більше елементів).
- **Часті запити на пошук**: Коли необхідно здійснювати пошук часто і швидко.

Обгрунтування вибору:

• Бінарний пошук значно ефективніший за лінійний пошук для великих відсортованих масивів, оскільки його час виконання зростає логарифмічно.

- Він ідеально підходить для задач, де потрібна висока швидкість пошуку, наприклад, в системах баз даних або пошукових системах.
- Якщо дані вже відсортовані або можуть бути відсортовані заздалегідь, використання бінарного пошуку суттєво скорочує час виконання порівняно з лінійним пошуком.

3. Тернарний пошук

Сценарій:

- **Пошук у відсортованому масиві**: Аналогічно до бінарного пошуку, коли дані попередньо відсортовані.
- Особливі випадки: Коли важливо зменшити кількість рекурсивних викликів, але можна допустити більше порівнянь на кожному кроці.

Обґрунтування вибору:

- Тернарний пошук може бути корисним у випадках, де дані відсортовані і потрібно уникнути глибокої рекурсії.
- Він підходить для задач, де порівняння є менш затратними порівняно з рекурсивними викликами, наприклад, в середовищах з обмеженою глибиною рекурсії.
- Проте, на практиці тернарний пошук рідко перевершує бінарний пошук за загальною ефективністю, тому його використання варто розглядати лише в специфічних випадках.

Контрольні питання

1. Що таке алгоритм пошуку і чому він важливий у контексті комп'ютерних наук?

Алгоритм пошуку — це послідовність кроків або правил, які використовуються для знаходження певного елемента або набору елементів у структурі даних, наприклад, у масиві, списку або базі даних. Він важливий у контексті комп'ютерних наук тому, що пошук ϵ однією з найпоширеніших операцій при роботі з даними. Ефективний алгоритм пошуку дозволя ϵ швидко отримати необхідну інформацію, зменшивши час виконання програм і ресурсні витрати.

2. Які основні критерії оцінки ефективності алгоритмів пошуку?

- Асимптотичну складність: Оцінка алгоритму в термінах великих О, що показує, як змінюється час виконання або використання пам'яті в залежності від розміру вхідних даних.
- Час виконання: Реальний час, необхідний для виконання алгоритму.
- Використання пам'яті: Кількість пам'яті, необхідної для виконання алгоритму.
- Простота реалізації: Наскільки легко реалізувати і зрозуміти алгоритм.
- Стабільність і коректність: Наскільки алгоритм надійний і чи завжди він знаходить правильний результат.
- 3. Що таке лінійний пошук, і як він працює?

Лінійний пошук — це алгоритм пошуку, який послідовно перевіряє кожен елемент структури даних до тих пір, поки не знайде потрібний елемент або не обробить всі елементи. Він працює наступним чином:

- Починаючи з першого елемента списку, перевіряється кожен елемент на відповідність шуканому значенню.
- Якщо знайдено відповідний елемент, алгоритм завершується і повертає його позицію.
- Якщо жоден елемент не відповідає шуканому значенню, алгоритм завершується, повертаючи індикатор невдачі (наприклад, -1).
- 4. Які умови повинні бути виконані для успішного застосування бінарного пошуку?
 - Відсортований масив: Дані повинні бути відсортовані за зростанням або спаданням.
 - Доступ до середнього елемента: Алгоритм повинен мати можливість швидкого доступу до середнього елемента масиву (наприклад, через індекси).
 - Стаціонарність даних: Дані не повинні змінюватися під час виконання алгоритму.
- 5. Які переваги та недоліки використання бінарного пошуку порівняно з іншими алгоритмами пошуку?

Переваги:

• **Ефективність**: Має логарифмічну складність O(log n), що робить його дуже швидким для великих відсортованих масивів.

• Стабільність: Завжди знаходить шуканий елемент, якщо він присутній у масиві.

Недоліки:

- **Вимога до відсортованості**: Потребує попереднього сортування масиву, що може бути витратним за часом.
- Складність реалізації: Трохи складніший у реалізації, ніж лінійний пошук.
- **Менша гнучкість**: Не може бути застосований до невідсортованих масивів або структур даних з повільним доступом до середніх елементів.
- 6. Що таке тернарний пошук, і в чому його відмінність від бінарного пошуку?

Тернарний пошук — це варіант алгоритму пошуку, який працює на відсортованих масивах, аналогічно до бінарного пошуку. Відмінність полягає в тому, що тернарний пошук ділить масив на три частини, а не на дві, і таким чином виконує два порівняння на кожній ітерації:

- 1. Масив ділиться на три частини, вибираючи два середні елементи.
- 2. Порівнюються ці два середні елементи з шуканим значенням.
- 3. В залежності від результату порівняння, пошук продовжується в одній з трьох частин масиву.